

Sadarbības memorands par koka izmantošanas būvniecībā veicināšanu

Ar šo Sadarbības memorandu Ekonomikas ministrija un zemāk parakstījušies valsts pārvaldes iestāžu, nevalstisko organizāciju, valsts kapitālsabiedrību pārstāvji vienojas par kopīgu sadarbību, lai veicinātu koka būvmateriālu un būvizstrādājumu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu un izmantošanu būvniecībā, sekmējot ilgtspējīgu būvniecību un Latvijas ekonomikas izaugsmi.

Memoranda mērķis ir sekmēt mērķtiecīgas un efektīvas sadarbības veidošanu starp memoranda parakstītājiem.

Būvniecības nozarei Latvijā ir būtiska loma tautsaimniecības izaugsmē, jo tā ir viena no lielākajām nozarēm pēc materiālu patēriņa. Līdz ar to būvniecības nozarei, palielinot pieprasījumu pēc ilgtspējīgiem būvmateriāliem un būvizstrādājumiem, kas ražoti no vietējiem atjaunojamiem dabas resursiem, ir iespēja veicināt šo būvmateriālu un būvizstrādājumu ražošanas attīstību Latvijā.

Latvijā ir pietiekoši dabas resursi un potenciāls veicināt augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu no koka. Koks ir dabīgs būvmateriāls, kas iekapsulē ogļskābo gāzi (CO₂), padarot būvniecību ilgtspējīgāku, videi draudzīgāku, kā arī koka izmantošana ēku būvniecībā uzlabo gaisa kvalitāti un telpu mikroklimatu. Koka izmantošana būvniecībā ir būtiska, lai būvniecības nozare varētu sasniegt Eiropas Komisijas izvirzīto mērķi līdz 2050.gadam izveidot ilgtspējīgu un klimata neitrālu ekonomiku.[1]

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6543

Koka būvkonstrukcijas tiek ražotas rūpnieciski, izmantojot mūsdienīgas ražošanas tehnoloģijas, līdz ar to mazāks darba apjoms ir jāveic būvlaukumā, kā rezultātā, izmantojot koka būvkonstrukcijas tiek paaugstināta būvniecības kvalitāte un saīsināts būvdarbiem nepieciešamais laiks. Pasaulē koka izmantošana būvniecībā strauji pieaug. Tiek projektētas un būvētas gan publiskās, gan dzīvojamās, gan komercdarbībai nepieciešamās ēkas izmantojot dažādus koka būvniecības produktus, tostarp koka karkasus, koka moduļus, frēzbaļkus, CLT/GLT paneļus, guļbaļkus, kas tiek ražoti arī Latvijā. Atbildīgi ekspluatējot koka ēkas, to kalpošanas laiks varbūt vairāk kā 100 gadi.

Virknē Eiropas un pasaules valstu prasības pēc CO2 neitrāliem būvniecības risinājumiem jau noteikta par obligātu publiskajos būvniecības iepirkumos, kā arī koka izmantošana tiek pieprasīta starptautiskos būvniecības iepirkumos. Latvijas būvniecības nozarei ir svarīgi celt kompetenci un kapacitāti gan koka izmantošanai būvniecībā, gan koka būvmateriālu un būvizstrādājumu ar augstu pievienoto vērtību ražošanā, lai nezaudētu konkurētspēju gan iekšējā, gan eksportatirgos.

Pasūtītāju ieguvumi koka būvkonstrukciju izmantošanai ēku būvniecībā:

Efektivitāte (īsāks būvniecības laiks, ātrāki ražošanas procesi, mazāk resursi loģistikai)

Ekoloģija (tīrāki būvlaukumi, zemākas CO2 emisijas, mazāka ietekme uz vidi, atjaunojamas izejvielas)

Lietotājiem draudzīgi (kokmateriālu dabiskums, mazāka ietekme uz ēkas lietotāju veselību)

Memoranda galvenais uzdevums – ir radīt apstākļus, kuros tiktu veicināta koksnes būvizstrādājumu lietošanas īpatsvara palielināšana dažādu lietošanas veidu būvju būvniecībā, pārbūvēs un atjaunošanā, tai skaitā:

- Identificēt nepieciešamos grozījumus Publisko iepirkumu un Būvniecības procesu normatīvajā regulējumā un izstrādāt priekšlikumus, lai veicinātu koka konstrukciju ēku projektēšanu un būvniecību;
- Izstrādāt un ieviest atbalsta instrumentus ilgtspējīgu būvizstrādājumu izmantošanas veicināšanai būvniecībā;
- Identificēt un pārņemt starptautiskus standartus, metodikas un labo praksi koka konstrukciju ēku būvniecībā, tai skaitā veicināt lielo publisko koka ēka sertificēšanu pēc starptautiskām zaļās būvniecības sistēmām;
- Izstrādāt tipisku koksnes būvizstrādājumu atbilstošas lietošanas vadlīnijas būvniecībai;
- Veicināt starptautisku sadarbību un pieredzes apmaiņu koka būvniecības jomā ar publiskiem pasūtītājiem, būvniecības nozaru, koka būvkonstrukciju ražotājiem un izglītības iestādēm;
- Veicināt publisko pasūtītāju izpratni par koka priekšrocībām būvniecībā un pieprasījumu pēc ēkām ar koka būvkonstrukcijām;
- Veicināt sinerģiju starp koka būvkonstrukciju ražotājiem, projektētājiem, būvniekiem un augstākās un profesionālās izglītības iestādēm, lai veicinātu jauno un esošo būvspeciālistu profesionālo kompetenci koka konstrukciju projektēšanā un būvniecībā;
- Pilnveidot būvniecības studiju programmu saturu par ilgtspējīgu būvizstrādājumu pielietojuma praksi un iespējām, atbilstoši visām izvirzītajām būtiskajām pamatprasībām būvēm;
- Veicināt koka būvju projektēšanas kapacitāti (projektēšanas biroji, speciālisti, kompetences, digitālie projektēšanas rīki);

- Identificēt nepieciešamos grozījumus Publisko iepirkumu un Būvniecības procesu normatīvajā regulējumā un izstrādāt priekšlikumus, lai veicinātu koka konstrukciju ēku projektēšanu un būvniecību;
- Veicināt koka būvju būvdarbu vadības kapacitāti (uzņēmēji, speciālisti, kompetences, jaunas darbu vadības metodes);
- Veicināt papildus publiskās un privātās investīcijas koka konstrukciju esošās un jaunās ražotnēs, pētniecībā un inovatīvos koka produktos un tehnoloģijās;
- Apzināt Latvijā īstenotos koka būvniecības projektus un veikt koka ēku būvniecības apjomu monitoringu, kvalitātes novērtējumus un vidējo izmaksu attīstību.

Parakstot šo Memorandu, puses apņemas realizēt tajā iekļautos uzdevumus savstarpējas koleģialitātes un izpratnes gaisotnē, respektējot viedokļu un interešu dažādību, gādājot par Latvijas valsts ilgtspējīgas būvniecības attīstības perspektīvu un kopējo Eiropas Savienības klimata neitralitātes mērķu sasniegšanu, kā arī sekmējot paradumu maiņu, finanšu pratību un izpratni par ilgtspējīgas būvniecības nozīmi.

Memorandam var pievienoties ikviens valsts pārvaldes iestāde, nevalstiskā organizācija un valsts kapitālsabiedrība, kas atbalsta tā mērķus un pauž gatavību iesaistīties to sasniegšanā, iesniedzot Ekonomikas ministrijai pievienošanās vēstuli.

Paraksti:

Jānis Vitenbergs

Ekonomikas ministrs

Gints Miķelsons

**Latvijas Būvniecības padomes
priekšsēdētājs, Latvijas
Būvuzņēmēju partnerības vadītājs**

Svetlana Mjakuškina

**Būvniecības valsts kontroles
biroja direktore**

Renārs Griškevičs

**Valsts akciju sabiedrības „Valsts
nekustamie īpašumi” valdes
priekšsēdētājs**

Ingars Pilmanis

**Valsts SIA „Latvijas standarts”
valdes loceklis**

Juris Smirnovs

**Rīgas Tehniskās universitātes Būvniecības
fakultātes dekāns**

Kristaps Ceplis

**Latvijas Koka būvniecības klastera
izpilddirektora p.i.**

Gints Kaminskis

**Biedrības „Latvijas Pašvaldību
savienība” priekšsēdis**

Roberts Strīpnieks

**Valsts akciju sabiedrības
„Latvijas valsts meži” valdes
priekšsēdētājs**

Irina Pilvere

**Latvijas Lauksaimniecības
universitātes rektore**

Kristaps Klauss

**Latvijas Kokrūpniecības federācijas
izpilddirektors**

Mārtiņš Vanags

**Nacionālās nekustamo īpašumu attīstītāju
aliances valdes priekšsēdētājs**

